

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

131. Quid est dicendum, quando est dubium, an inter volentes contrahere adsit aliquod impedimentum dirimens? Et notatur in dubio an res egeat dispensatione, posse Episcopum declarare, non desiderari ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

quando deesse. Secundo quoque deest matrimonio infidelium contrahentium; cum aliquo impedimento naturali aut positivo, & inducitur per statuta Principum, quibus subsumunt. Neque enim infideles attentant contrahere sacramentaliter; neque, si velint, possunt, quando non sunt baptizati. Fideles, autem qui iuxta probabiliorum Doctorum sententiam sibi persuadent posse valide contrahi matrimonium, etiam à Christianis, pure civiliter; non peccant contra reuerentiam Sacramenti, si attentant solum contrahere civiliter; sed peccant contra præceptum Dei, & Ecclesiæ volentis generaliter, vt non contrahant, nisi sacramentali modo. Huc vsque Martinus; qui postea conatur respondere ad argumenta Patris Sanchez.

3. Ego verò licet sententiam Martinon, Coninch, Auerfæ tanquam probabilem admitto; sententiam tamen Sanchez, quam olim docui, minus probabilem iterum esse existimo; & illam præter Filium tuum tueri ex Theologis Hispanis Caspensis in *Curs. Theolog. tom. 2. tract. 26. disp. 9. sect. 1. n. 9.* Gaspar Hurtadus de *matrim. disp. 12. diff. ult. 3. num. 11.* & vit doctus, & amicissimus Pater Martinus Perez de *matrim. disp. 21. sect. 3. num. 7.* Et ad argumenta Coninch, & Auerfæ respondeo negando sic; Irrite contrahentes profanare ritus, ac nomen Sacramenti, nec irritare Sacramentum ipsatum, quia neque intendunt matrimonium inire, nec Sacramentum suscipere, cum sciunt vitumque esse impossibile; solum ergo intendunt contrahere contractum quemdam inualidum, & nullum. Vnde in hoc per se loquendo, nulla apparet irreuerentia Sacramenti. Obseruandum est tamen, etiam stando in nostra opinione, tale peccatum non semper esse idem secundum speciem, sed esse distinctum specie pro diuersitate specifica virtutis, intuitu cuius impedimentum dirimens prohibet matrimonium. Nam præcisè inter contrahentes, qui non ordinat contractum ad copulam, quando est cognatio, aut affinitas, aut iustitia publicæ honestatis, est vnum simplex peccatum incestus absque malitia fornicationis, quia tunc impedimentum prohibet intuitu pietatis, & reuerentiæ matrimonium. Et quando impedimentum est disparitas cultus, est peccatum Sacriligij, quia tunc prohibet intuitu decoris, & honoris nostræ Religionis. Et etiam est peccatum Sacriligij, quando impedimentum est votum castitatis, vel ordo, vt patet. Et verò peccatum malitiæ contra naturam, quando impedimentum est impotentia, quia hæc prohibet intuitu castitatis, vt reprimendis motus contra naturam. Est autem peccatum iniustitiæ, quando impedimentum est conditio seruitutis ignorata, aut vis, seu metus, aut raptus, aut error personæ, & quando sunt hæc impedimenta, contra quæ peccatur peccato iniustitiæ, peccatum est in altero, nempe in contrahente cum ignorante seruitutem, aut cum persona coacta, aut rapta, aut cum errante circa personam. Præterea est etiam peccatum contra iustitiam, quando impedimentum est ligamen, seu prius matrimonium perseverans, quia tunc corpus, quod est prioris coniugis viuens, traditur alteri, aut intenditur tradi. Est item peccatum contra iustitiam vindicativam, quando impedimentum est crimen, quia crimen prohibet matrimonium in cœnam, seu punitionem ipsius. Denique quando impedimentum est defectus præsentis Parochi, & testium, est peccatum iniustitiæ contra coniugem qui esset, quia prohibet intuitu periculi deferendi coniugem, si esset, & contrahendi cum altero. Et hæc omnia iisdem verbis docet Hurtadus, & Perez locis citatis.

4. Sed ex his oritur alia difficultas, An impedi-

Tom. II.

menta matrimonij addant nouam malitiam etiam in copula fornicaria distinctè explicanda in confessione; vide Auerfæ, Martinon *ubi supra*. Ego cum Sanchez, & Hurtado, *ubi supra*, existimo, copulam inter eos, inter quos est aliquod impedimentum dirimens, non semper habere peculiarem malitiam distinctam à malitia fornicationis contra castitatem, nisi quando impedimento prohibetur matrimonium intuitu peculiaris motui, quod in ipsa copula reperitur, vt quando copula est inter habentes impedimentum, aut cognationis, aut affinitatis, aut iustitiæ publicæ honestatis, aut disparitatis cultus. Quia his personis magis est indecens copula, quam contractus, & intuitu dicte indecentiæ eis prohibetur contractus, aut nisi quando ipsa copula ex se, supposito impedimento, habet peculiarem oppositionem ad aliam virtutem, vt contingit in copula coniugati, seu legati vinculo matrimonij, & etiam Religiosi, & Saceris initiati, & etiam impotentis, & consanguinei in primo gradu lineæ rectæ. Quando verò copula inter impeditos non habet ex se peculiarem oppositionem ad aliam virtutem, neque impedimento prohibetur matrimonium intuitu motui, quod in ipsa copula reperitur, nunc non habet, nisi malitiam fornicationis contra castitatem, vt copula inter eos, inter quos est impedimentum erroris personæ, aut impedimentum conditionis, aut criminis, aut coactionis. Vide etiam circa præsentem difficultatem Perez *loc. citato, sect. 4. per totam*.

RESOL. CXXXI.

Quid est faciendum, quando est dubium, an inter volentes contrahere adsit aliquod impedimentum dirimens?

Et notatur in dubio, an res egeat dispensatione, posse Episcopum declarare, non desiderari dispensationem, vel ad cautelam dispensare. Ex part. 4. tract. 3. Ref. 17.

§. 1. Ad hoc dubium ita respondet Ioannes Saneius in *selectis disp. 43. num. 44.* Dubitans an impedimentum matrimonij habeat, facta sufficienti diligentia, potest illud inire abque dispensatione, quia possessio stat pro libertate ad contrahendum, dubium verò impedimento fauet: abque certo iure nemo spoliandus est sua possessione. Sic ille.

Sup. hoc in Ref. seq.

2. Notandum est tamen hic obiter Emanuelem Sæ *verb. dispensatio num. 1.* docere, in dubio an res egeat dispensatione, posse Episcopum iuxta quorundam probabilem opinionem declarare non desiderari dispensationem, vel ad cautelam dispensare. Ita ille.

Sup. hoc magis late in tom. 4. tr. 2. Ref. 20. 21. & in Ref. 22. signanter in §. 2. & c.

RESOL. CXXXII.

An dubius de impedimento dirimente matrimonium possit hoc non obstante illud contrahere?

Et docetur per Canones licitum esse inire matrimonium cum dubitate impotentis ad coeundum.

Et queritur, an ille, qui bona fide contraxit, possit libere petere, & reddere debitum, quando nouit alterum dubitare de valore matrimonij?

Et an, si matrimonium sit contractum, sed nondum consummatum, & ante consummationem incidat dubium de impedimento, teneatur reddere, vel an teneatur ingredi Religionem, vt liberum relinquat alterum coniugem?

M m Es